

Japonsko 2006

Květen 2007

Místo děje: *Japonsko*

Časové období:

1. 5. 2007 – 31. 5. 2007

Zapsal: *Strašlivý Uragán*

Osoby a obsazení: *autor*

doteď nechápu, co to mělo znamenat a budu to muset podrobit dalšímu zkoumání.

Asašoriju prohrál i dnes s Hakuhem, i když svou kůži úplně lacino neprodal. V příštím turnaji tedy budou nejspíš už dva jokozunové. Bohužel prohrál i Koto-ošu. Ten druhý film se tedy jmenuje *Metro ni notte*, čili asi jako *Ježdění metrem*. Hlavní hrdina se v něm srovnává s umírajícím otcem, s nímž se po smrti svého nejstaršího bratra zcela rozešel. Dostane se přitom do jakési anomálie, díky níž soustavně cestuje časem do minulosti svého otce, díky čemuž pozná, co jeho otce učinilo tak chladným a neústupným, ten totiž prožil jako řadový voják hrdinné císařské armády válku v Mančurii, odkud jen se štěstím vyvázl živ, a v bídě, v níž se pak Japonsko vlastní vinou ocitlo, živil se šmelinou a podvody mimo jiné na amerických vojácích. Také pozná spoustu dalších věcí a když při tom cestování v čase přijde dosti zvláštním způsobem o milenkou a zůstane mu jen žena a syn, nezbyde mu nic jiného, než se přetvořit v jiného, lepšího člověka a vrátit se k rodině i smířit se s otcem. Ale bylo to docela zajímavé a vlastně i romantické, navíc je tam několik docela překvapivých momentů a i závěr je nečekaný, a tak to rozhodně stálo za shlédnutí.

bojovníky z těch vesnic, mezi něž pochopitelně patřili i ten mladík a ta slečna. On byl navíc vnukem vůdce jedné a ona vnučkou vůdkyně druhé vesnice. Jejich prarodiče se však vzápětí vzájemně zabili, a tak se oni dva stali novými vůdci. Tokugava si pro ty vesnice vymyslel naprosto praštěný úkol. Každá vybrala pět nejlepších bojovníků, kteří se spolu měli utkat někde v lese, aby pak vůdce vítězné skupiny dorazil k šógunovi. Podle toho, která vesnice vyhraje, měl se následníkem šóguna stát jeho mladší nebo starší syn. O to však pochopitelně nešlo, šlo o to, zbavit se těch supermanů tím, že se pozabíjejí navzájem, navíc je vylákat z vesnic, aby mezitím mohla šógunova děla vybombardovat a následně jeho vojska vyvraždit obě vesnice, kde nezbyli žádní supermani, jenom ženy, děti a budoucí supermani. On totiž problém byl v tom, že to byly dvě zneprátelené vesnice, a tak kdyby si zvolil jednu, aby mu sloužila, ta druhá by se jen z trucu přidala k jeho odpůrcům. Kdyby byla ta vesnice jenom jedna, asi by ji místo zničení učinil složkou své armády.

Tomu klukovi a holce se moc do bojování nechtělo, hlavně ten kluk měl celou dobu dost pacifistické názory, ale ostatní členové těch pětic neměli pro jejich mírové myšlenky příliš pochopení. Nedokázali si totiž představit, co by z nich bylo, kdyby nebyli vrahy. Konec je pak velmi japonský, zcela to zapadá do těch příběhů, co jsem četl v té knížce od toho Angličana. Pochopitelně vám víc neprozradím, kdybyste se na to taky chtěli kouknout. Ani neprozradím mnoho zvláštních schopností těch deseti bojovníků a bojovnic. Jenom to, že ten kluk mohl pohledem zpomalit čas a ta holka mohla pohledem zabíjet, koukla-li se jinému do očí. To je totiž celkem podstatné, pokud byste chtěli hádat konec sami. Dějově to bylo docela zajímavé, o tisíc procent lepší než třeba Azumi, která byla vizuálně dost podobná, a taky podle komiksu, ale její děj by se dal shrnout jenom jako, *nevím proč a nevím kam, přece jdu a zabívám*. Zato vizuální stránku takovýchle filmů mají Japonci fakt zmáknutou, hlavně barevné sladění a vůbec barvy jako takové, to musím říct, že se mi moc líbí. Podobně jako ty jejich komiksy.

Ten film, co mám na zítřek je ze současnosti a žádný krvák to zřejmě nebude.

Neděle 27. května

Když jsem se vracel z plavání, stejně jako včera nebavilo mne to prosté stoupání do táhlého kopce, a tak jsem to vzal terénem po planině, kdysi srovnané pro plánované rozšiřování vědeckotechnologického městečka kolem JAISTu, k němuž ale zatím nedošlo. Teď tu rostou náletové stromky a tráva. Včera i dnes jsem si tu všiml zvláštního úkazu, bylo zde totiž několik Japonců s rybářským náčiním, a to včetně prutů a skládacích křesílek. Je to poněkud překvapivé proto, že široko daleko není žádná větší vodní plocha a i vodní kanál je tu zrovna zakrytý. Dnes jsem si ale všiml, že ti lidé zde možná prostě trénují nahazování na sucho, protože jeden z nich stál s prutem, na konci jehož vlasce houpal se dřevěný špalíček. No,

Úvod

Následující zážitky ze studijně vědeckého pobytu v Japonsku, jsou sice psané k jednotlivým dnům, ale nemělo by jít o klasický deníček. Zde jsou zápisy z května roku 2007.

vykle jako poslední, logicky si tedy ten rychlejší více odpočine a ten pomalejší se více zničí. Což si troufám tvrdit, že v našem případě platilo, protože jsem kromě jednoho přeběhu, kdy jsem trochu orientačně experimentoval, doběhl s náskokem před tím druhým klukem, který byl obvykle druhý, Tubasa až na konec. Navíc po doběhu ještě dlouho supěl jako parní lokomotiva, asi dost netrénuje, jinak by se vydýchal rychleji. A jednak tam nebylo mnoho co volit, takže naše postupy stejně byly téměř vždy víceméně stejné, takže ani nebylo o čem mluvit. Ono je to navíc těžké běžet někam jinam, když někdo před vámi vyrazí určitým směrem, srovnání postupů podle mezičasů mi přijde mnohem přínosnější.

Potom jsme si ještě vystříhali kontroly, pro které jsme pak došli. Jejich systém stříhání jsem úplně nepochopil, ale každopádně jsem skončil předpředposlední, takže na mne zbylo prodírání se tím lesním humusem po kládách v křoví. I když jsem se málem přizabil, ani jsem nelitoval, protože jsem cestou viděl krásnou vysokou květinu s velkými bílými květy. Vůbec to v tom lese krásně kvete a i pěkné motýly jsem viděl. Ještě se pak zase tradičně řekne něco stojíce dokola, ale to nevím co, protože Tubasa mluvil pochopitelně japonsky. Potom usoudím, že nemá smysl tu déle setrvávat, neboť se už nejspíš nic dít nebude. Rozloučím se tedy, zeptám se Tubasy, jestli se ještě něco bude v červnu dít, prý ještě není nic rozhodnuto, tak mi doufám případně napíše. Pak už jsem vyrazil do krámu.

Nejdřív jsem se stavil v obchodě s DVDčky, abych si zase něco koupil, nakonec jsem si vybral dvě, jedno se jmenuje Shinobi a druhé ještě nevím jak, protože na to se kouknu až zítra a kanji z obalu nerozkóduji. Ještě v posledních potravinách akorát stihnu shlédnout dnešní závěrečný zápas v Sumo. Asašoriiju opět prohrál, tentokrát s Kotooshuem, což mi udělalo radost, protože to je můj oblíbenec. I když se při tomto turnaji jinak moc nevyznamenal, že jsem na něj skoro zanevřel. Kačikoši si dodělal až včera a má tedy skóre devět ku pěti, což není nějak slavné, no, uvidíme, co předvede zítra. Připadalo mi, že mu nějak jokozuna nedal moc práce, což je buď tím, že to jokozuna už pro tento turnaj vzdal, protože už stejně nemá šanci vyhrát. Je však taky možné, že zvěsti o tom, že jokozuna ozekije při minulých turnajích uplácel by nemusely být pouhými pomluvami, jakkoli to všichni zúčastnění pochopitelně zapřeli. Ty zvěsti se objevili před minulým turnajem. Dávalo by tedy smysl, že by ještě i při něm šli ozekijové jokozunovi na ruku, aby ty pověsti hned nepotvrdili. Teď mu to teda vrátili. Hakuho tedy vyhraje, protože ani dnes nebyl poražen, nejspíš se z něj stane i druhý jokozuna. Pokud jeho vítěství nejsou uplacená, tak si to docela i zaslouží, protože zápasil opravdu dobře.

Ten film Shinobi, na který jsem se koukl dnes, se odehrává na začátku sedmnáctého století po sjednocení Japonska pod vládu Tokugavy Ijeasy. Shinobi má být označení bojovníka s nadpřirozenými schopnosti, kteří byli do té doby vychovávaní ve dvou nepřátelých vesnicích kdesi v horách. Dva takoví bojovníci, mladík a slečna, se do sebe zamilovali. Tokugava se rozhodl ty vesnice zničit, protože se obával, aby je nevyužili jeho nepřátelé, a tak proti sobě poštvál nejlepší

Dnes byl skutečně orientácký trénink, jak mi psal Tubasa, a tak jsem vyrazil v deset na kole do Tatsunokuchi. Jakkoli včera celý den přšelo, dnes není na obloze ani mráček, i když viditelnost opět kazí písek z Číny. V JAISTu je mimochodem den otevřených dveří, o kterém vám nic nenapišu, jenom mi připadalo vtipné, jak na parkovišti stály hromady kol, zřejmě patřící návštěvníkům. Všechna byla úplně stejná, typ "nákupní", s drátěným košem před řidítky a v každém koši bílá přilba, která však místo cyklistické připomíná spíš motocyklistickou přilbu se štítkem na čele.

Protože jsem silácky Tubasovi psal, že to najdu, důvěřuje instinktu jsem se ani nepodíval do nějaké mapy, kde v Tatsunokuchi ten park je, pochopitelně jsem pak trochu bloudil a využil tak časovou rezervu, s níž jsem vyrazil. Tubasa mi totiž poslal jenom plánek toho parku s vyznačeným místem srazu. Tentokrát nejprve běžíme měřený závod, už v mejlů Tubasa varoval, že se poběží na nové mapě, a tak tam nejspíš budou neodladěné chyby, projeví se to hned na třetí kontrole, kde to opravdu vypadalo podivně, ačkoli si nakonec myslím, že to bylo v podstatě správně, jenom my všichni jsme byli hloupí. S klidem totiž mohu napsat my všichni, protože jsme se tam pěkně sešli a hledali společně. Les je tu navíc téměř neprůchodný, dole člověk ani nešlápne na zem pro množství větví a klád, z nichž mnohé nemají kůru a jsou příslušnou měrou kluzké. Mimoto se tu daří hustému podrostu, a tak bílá na mapě by u nás měla asi jinou barvu. Odtud už to bylo orientačně lepší, terénně nikoli, ale naštěstí tu je dost cest. Jde totiž o normální lesopark, kde jsou různé atrakce, jako šlapací vláček, autíčka pro děti, tenisové kurty a tak. Vprostřed je i přehrada s půjčovnou šlapadel ve tvaru vrtulníků a labutí.

Asi v polovině proběhneme cílem, kde si vyzvedneme novou mapu, sice jej zrovna nikdo neobsluhuje, ale to nevádí. Tady jsem taky předběhl toho jediného kluka, který byl přede mnou. Cestou jsem za sebou viděl ještě Tubasu, který nakonec doběhl asi minutu po mně. Třebaže i tak nejspíš bude časově lepší, protože startoval až po mně, nevím o kolik.

Když potom doběhnou i holky a najíme se, běžíme odpoledne takový zvláštní tréninkový systém. Rozdělíme se do skupin přibližně po třech, každý dostane dvě mapy, běží se tedy opět dvě kola. Ta skupina běží potom pohromadě, tedy na dvou kontrolách v rámci kola a v cíli na sebe vždy počkají a řeknou si kudy běželi. Naše skupina vyrazila s velkým zpožděním jako poslední. Důvodem bylo pochopitelně to, že jsem se začal Tubasy vyptávat, co se to vlastně děje, protože jsem vůbec netušil, co s těmi mapami mám dělat, podle které běžet nejdřív a tak. Asi pět minut na mně civěl a brumlal dokola *éto*, což je takové slovo, které si Japonec opakuje, když neví, co by řekl. Koukal se zoufale i na třetího člena naší skupinky v naději, že by mu snad tento pomohl. Ani toto stéblo se neosvědčilo. No, nakonec to po dalších mých dotazech dal nějak dohromady.

Osobně si myslím, že to není úplně dobrý systém. Jednak v případě, kdy ti běžci nejsou všichni stejně rychlí, jeden dobíhá obvykle jako první a jeden ob-

Úterý 1. května

Nihon-go wakarimasen, kara šimbun o jomimassen. Tohle je sice správně: „Nerozumím japonsky, a proto si nečtu noviny.“ Ale Japonec by to prý takhle neřekl, protože použít dvakrát slušnou koncovku *masen* je až moc slušné, a tak se na tom prvním místě řekne spíš *wakarinaí*. To jen tak pro představu. Poté, co jsem se dozvěděl tohle, zajel jsem si do Tsurugi nakoupit jídlo na výlet do přírody, který jsem si od zítřka naplánoval.

Středa 2. května

Dnes jsem vstal velmi brzy, abych stihl první autobus z JAISTu do Terai na vlak. Mým cílem pro příští čtyři dny je národní park Yoshino-Kumano uprostřed poloostrova Kii jihovýchodně od Nary. Vybral jsem si to místo z mnoha důvodů, jednak ty kopce nejsou tak vysoké vzhledem k tomu, jak jižně se nacházejí, a tak tam už nebude sníh. Navíc tam mají být krásné lesy a v neposlední řadě jde o velmi svaté místo, tradičně po hřebeni pohoří Ómine-san, jak se těm místům těž přezdívá, vedla poutní stezka vyznavačů *shugendó buddhismu*, což je jakási směs šintoismu a buddhismu. Ti takhle chodí po horách, kde na určitých svatých místech meditují, modlí se a provádějí různé esoterické rituály, jejich cílem je samozřejmě dosáhnout osvícení a magické moci. Těm horským kněžím, kteří tak dodnes putují, se říká *Yamabushi*. Stezku přes Ómine-san, která tradičně vede z Yoshina do Kumana, prostě od severu k jihu, a je dlouhá asi sto sedmdesát kilometrů, založil v osmém století ctihodným mnichem, který se jmenoval En-no-Gyója. Z toho všeho plyne, že po cestě uvidím několik chrámů, svatyní, sošek, sloupů, nebo aspoň cedulí. K dokreslení toho všeho, jde o tak svaté místo, že na horu Sanjō-ga-take, kde je právě chrám Ómine-san, mají ženy dosud oficiálně přístup zapovězen. I po zbylých částech stezky mohou chodit teprve asi od šedesátých let. Zdá se, že ženy nemají na osvícení nárok.

Mapu i lístek na vlak jsem si koupil v pondělí, na mapě není latinkou víc než webová adresa a vyhrazení práv vydavatele, a tak jsem vděčný za průvodce¹, kde to mám všechno i anglicky, jinak bych ani nevěděl, odkud, kam jdu. V Terai tedy přestoupím na vlak do Komatsu, odkud, stále podřimuje, dojedu dalším vlakem do Kjóta. Zde jsem v devět deset, ve tři čtvrtě na deset mi jede další vlak, jenže musím přestoupit na nádraží jiné železniční společnosti. Je sice hned vedle nádraží JR, ale než ho v tom bludišti najdu, uteče dvacet minut. S ještě jedním přestupem v Kashihara-jingu-Mae dojedu do Shimoichiguchi, odkud se ještě musím dopravit dál autobusem. Zde jsem v jedenáct deset, dohromady ty vlaky přišly na necelých deset tisíc. Tak brzy jsem tu chtěl být, protože samozřejmě nevím, kdy mi jede ten autobus, kdybych býval byl tušil, že až ve čtvrt na dvě, býval bych si byl přispal.

¹*Hiking in Japan*, Lonely Planet

Koupím si tedy lístek na autobus v pokladně naproti a až na krátkou procházku blízkou ulicím se poflakuji u nádraží, stejně tu není nic k vidění. Před polednem se tu objeví další batůžkář, mladý Japonec, který umí anglicky. Prý pochází z Ósaky, ale teď žije a pracuje v Kóbe, bydlí tam v ubytovně firmy, u níž pracuje. Ta prý vyrábí námořní navigační přístroje a pomůcky. Jede do stejného pohoří, ale na kopec, kde bych měl být pozítří. Divím se, že jede sám, on na to odpovídá, že horská turistika s batohem není mezi Japonci příliš populární, zvláště pak mezi mladými. Je fakt, že mladých turistů jsem cestou moc nepotkal, zato těch starších tam bylo docela dost. Ve čtvrt na jednu odjede.

Autobus mne doveze do Dorogawy, západně pod horou Sanjō-ga-take, za kterou chci ještě dnes dojít. Projíždíme už horským terénem, silnička se klikatí, sem tam malá vesnička. Kolem jsou strmé kopce pokryté hustými lesy, většinou cedry, ale i jiné zde mají zastoupení. V lese je vidět sem tam růst jen tak cykas. Ty lesy okolo by snad měly dodávat většinu dřeva pro výrobu hůlek na jedno použití, a že to musí být nějakého dřeva.

V Dorogawě jsem asi v půl třetí, počasí je oblačné, vrcholy kopců jsou v mlze, ale podle předpovědi by se to mělo zlepšovat, zítra a pozítří by mělo být docela pěkně. Nijak se zde nezdržuji a projdu vesnicí do správného údolí, kde pak pokračuji ještě delší dobu po silnici. I když skončí domy, objeví se sem tam svatyně či aspoň svatý kámen. Jednou minu i vyhlášený pramen. Pro vodu si sem jezdí ve velkém s kanystry, Zřídili si proto u něj parkoviště a vyvedly pramen do trubek se spoustou trysek, aby ty návaly zvládli. Nakonec dojdu k začátku tradiční cesty na vrchol, kde je chata s občerstvením a suvenýry, kromě toho je zde však cosi jako hřbitov, další svaté kameny a sochy buddhistických bůžků. Protože světelné podmínky jsou nevalné, nic moc jsem cestou nefotil, jen občas z dokumentárních důvodů, to byl i případ brány a cedule hlásající, že odtud dál je ženám stoupat na vrchol zapovězeno.

Průvodce sice radí jinou cestu na vrchol, ale protože hlavní sezóna začíná až zítra a počasí není nic moc, odhaduji správně, že dnes nebude ta tradiční cesta pro davu Japonců neprůchodná a že se tedy klidně mohu vydat po ní. Vzhledem k tomu, že začátek tradiční cesty je v asi devíti stech metrech, zatímco vrchol Sanjō-ga-take čítá 1719m, je zřejmé, že stoupaní si dnes opravdu užiji. Pro mraky není mnoho vidět a nahoře na hřebeni se navíc zanoří okolí do mlhy, a tak je to ještě horší, je to škoda, poněvadž tento úsek cesty je opravdu zajímavý, svatých míst je tu nemálo. Z druhé strany je pravda, že mlha dodala sochám i sloupům přízračnou a tajuplnou atmosféru, i les okolo je v ní zajímavý. Cestou nahoru mívám či předcházím několik turistů, procházím jednou chatou a zastavuji se u jednoho pramene. Hodně turistů má na batohu rolničku, v průvodci jsem se dočetl, že je to opravdu na odhánění medvědů, což tady asi takový význam nemá, třebaže zde nějací žijí, ale než odjedu na sever, asi si ji pořídím taky.

I na hřebeni nahoře projdu ještě několika chatami, ony jsou totiž postavené

kousek, tak tam budu moct dojet i na kole. Hloupé jenom je, že jakkoli je teď přes týden pěkně, na víkend by se mělo zase počasí zkazit.

Při běhání jsem zase málem šlápl na hada, byl to týž druh jako včera, ale jiný exemplář, protože to bylo na druhém konci trasy a nechce se mi věřit, že by mne sledoval. Ráno jsem zase viděl ještěrku, tady aby si člověk dával pozor pod nohy. Jinak se po Japonsku šíří spalničky, hlavně kolem Tokija, kde zavřeli na pár dní několik škol a univerzit. Zatím je případů asi dvě stě devět.

Středa 23. května

Mimochodem, myslím, že jsem nezmínil, že zase probíhá sumo turnaj, v neděli už bude končit. Dnes jsem tam poprvé viděl, co se stane, když se oba zápasníci dotknou země ve stejné chvíli a není zřejmé, který z nich měl navrch. Ten rozhodčí, který pobíhá mezi zápasníky v takovou chvíli přizve do kruhu na poradu pět jiných sudích, jež sedí okolo a dohadují se. Pokud se ani tak nemohou shodnout, zápasí ti dva znovu. Včera jinak jokozuna přišel k první prohře a vypadal pak docela vztekle. Není divu, protože jeho konkurent ozeki Hakuho prochází turnajem stále bez ztráty kytičky. Pokud přitom Hakuho vyhraje tento turnaj, nebo vyhraje všechny zápasy až na ten s jokozunou, je na nejlepší cestě, aby i on se stal jokozunou. Má k tomu motivaci i v tom, že má mladou ženu a čerstvě narozené dítě, za nimiž pravidelně dochází na návštěvy do porodnice, tak se určitě chce vytáhnout. Ale ještě nemá Asašoriju všechno ztraceno, stačí, když porazí Hakuha a pak ho porazí ještě jednou. Že by dokázal Hakuha porazit někdo jiný v těch zbývajících dnech, asi není tak pravděpodobné, poněvadž ten je fakt ve formě.

Konečně jsem pochopil, co znamená nápis *ópun kjanpasu*, který psaný katanou objevuje se teď na spouště letáků po JAISTu, přirozeně jde o *open campus*, ale mě to trvalo několik dní usilovného přemýšlení. Včera jsem pro změnu asi dvě minuty na japonštině přemýšlel, co asi znamená *sandoicči*, a bez nápovědy bych to asi nevěděl doteď. Nechám vám to taky k hádání.

Pátek 25. května

Tak Asašoriju dnes prohrál všechny šance, protože se nechal porazit včera i dnes. To se skoro vkrádá na mysl domněnka, že na těch dohadech o tom, že by podplácel ozekije, aby jej nechávali vyhrávat, by mohlo něco být. Teď už s tím asi přestal a podle toho to vypadá. Je to trochu škoda, protože to zítřejšku a neděli výrazně ubralo na napětí.

Sobota 26. května

ponštině, zřejmě je to tady dost velké prostředí, aby si psali Japonci články jenom pro sebe, ale i tak mi to nejde do hlavy. Na žádné památky prý neměl čas, ale zato navštívil nějakou vyhlášenou kjótskou nudlárnou. Vůbec se mi zdá, že Kobayashi nadmíru rád jí, i postava tomu trochu nasvědčuje. U nás by vypadal celkem normálně, ale tady zase tak hubeně nevypadá.

Zase něco k zákonům, předně jsem se minulý týden dozvěděl od profesora Vlacha, že tu mají zákon i na to, že každá škola nebo univerzita musí určené množství prostor a prostředků na umění. A já se divil, že tu visí po JAISTu tolik obrazů, jsou to přitom často i originály. Ačkoli by taková věc možná nemusela být daná zákonem, výsledek je docela pěkný. Jiný absurdní zákon, který mne už nedávno překvapil je to, že dítě, narozené do tří set dní po rozvodu má bez ohledu na okolnosti zapsaného jako otce bývalého manžela své matky. Snad se tomu dá vyhnout a zapsat jako otce skutečného otce, ale to není podle všeho jednoduchá procedura, nějaký lékař snad při tom musí zhodnotit okolnosti předcházející rozvodu, jestli spolu ti dva žili, a tak, vůbec jsou s tím prostě asi dost problémy. Ve věku krevních a genetických testů je to dost absurdní. Co mne ale zarazilo nejvíc, je ta lhůta, tři sta dní je víc než devět měsíců. Takto by tedy žena mohla počít až po rozvodu i další svatbě⁴ a stejně by bylo dítě připsáno jejímu původnímu manželovi, s čímž by asi nebyla spokojena ani jedna z nejméně tří zúčastněných stran⁵. Není divu, že se to podle zpráv řadě lidí nelíbí.

A konečně se tu chystá nový vzdělávací zákon, kromě jiného posílení státního dozoru nad školami by si podle něj měli učitelé svou licenci obnovovat jednou za deset let, kdyby neprošli pravidelnými zkouškami, přišli by o práci, což je v zemi, kde je jistota zaměstnání tak podstatná při jeho volbě, docela radikální změna. Navíc mají někteří učitelé obavy, že se ty zkoušky nestanou jen prubířským kamenem znalostí a pedagogické zdatnosti, ale i vlasteneckého ducha. Nezapomeňme, že podle jiného vládního dekretu mají učitelé v žácích posilovat lásku k vlasti a národu. Kdyby vás zajímaly detaily: *Lower House passes education bills.*

Úterý 22. května

Odpoledne jsem si cestou z kanceláře na japonštinu všiml spousty lidí, zřejmě všech zaměstnanců JAISTu, jak chodí s igelitovými pytlíky a rukavicemi na ruku po areálu a sbírají odpadky. Pak jsem si uvědomil, že mne na to upozorňoval i Kobayashi cestou na oběd, ale nějak jsem mu nerozuměl a nepřišlo mi podstatné se moc vyptávat. Tato akce Z je přirozeně motivována dnem otevřených dveří, který tu má v sobotu být. Asi z něj ale moc nevidím, jelikož mi psal Tubasa Sembo, že budou zase pořádát tréninkový závod, tentokrát v parku v Tatsunokuchi, což je

⁴Děti se totiž rodí až po svatbě, jak známo...

⁵Snad jediné ta žena, protože by dostávala do rodinného rozpočtu alimenty.

přes cestu, asi proto, že hřeben je tu tak úzký, že mimo ni by se nevešly. Vypadá to, že v některých se dá i spát, ač pochopitelně nikoli zdarma. Na některých místech ke konci pomáhají stoupání po skalách řetězy, terén je opravdu zajímavý, hodně skalnatý a hřeben úzký. Les kolem je už listnatý, dosud však neolistěný a vypadá moc pěkně. Na jednom místě předcházím skupinku poutníků, kteří zrovna propěvují u jakéhosi nápisu v kameni sútry.

Nahoře před hlavním vrcholem ještě minu menší vrcholek s Buddhou a plechovou boudou, pak už to není daleko k vrcholu hory, na němž je mnoho chrámových budov. Jsem tu asi v šest, proto se ani nezdržuji hledáním skutečného vrcholu, stejně by tam odtud nebylo nic vidět, jsem rád, že vůbec zahlédnu budovy a ještě mi zbývá asi půl hodiny cesty. Dojdu k cestě, která podle mne vede dál po hřebeni, ale náhle si nejsem jist, je-li to ta pravá. Směrově by to odpovídalo, ale nějak se mi zdá, že se moc točí vpravo, a tak se zase vrátím a raději se ujistím dotazem², k čemuž musím ukázat na mapě cíl své cesty, neboť slovům jaksi ti mniši, nebo kdo to byl, nerozumím.

Ještě asi půl hodiny tedy jdu lesem již nadobro potopeným do mlhy až k místu, jež se jmenuje Kosasa-shuku, kdysi zde býval chrám, dnes z něj zbyly jen základy, opodál je svatyně a ohrádka kolem posvátného kamene. Takovou jsem už minul dříve, to jsem prostě viděl ohradu a chvíli nechápal, proč tam je, pak jsem si teprve všimnul, že uvnitř je v zemi velký kámen. Ještě je tu jakási socha. Hlavně je tu však potůček a na zbylých základech chrámu pěkná místa pro stany. Jeden tu už stojí. Postavím si stan na jiné plošině pod ním, uvařím večeři a jdu spát, tedy už asi v deset. Podle průvodce byla dnešní etapa na čtyři a půl až pět hodin, což se mi podařilo ještě nejméně o půl hodiny stáhnout, ačkoli být lepší počasí, asi by to taky bylo jinak.

Čtvrtek 3. května

Ráno je už pěkně. Les kolem je opravdu krásný, spousta mechu a zelených bylin, nejspíš konvalinek. I socha nahoře je pod skálou na pěkném místě, z hřebene je tam navíc pohled do údolí. Vzduch je pořád trochu zamlžený a mnoho se to nezlepší, a tak fotek hor moc mít nebudu. Ukázalo se, že v tom stanu nade mnou byli kluk a holka, Němci, kteří se také věnují v Japonsku vědě, v Tokiu. Prý přišli včera také z Dorogawy, což znamená, že slečna vědomě porušila zákaz vstupu na horu, v té mlze se to asi ztratilo. I sem by vlastně ještě neměla. Protože však šli asi tou alternativní cestou, neviděli žádnou ceduli. Dnes se však vracejí zase zpět dolů stejnou cestou, ještě se chtějí podívat po nějakých dalších pamětihodnostech a onsenech. Docela by mne zajímalo, co by se stalo, kdyby si jí nahoře ti Japonci všimli, protože pokud vím, žádnou náboženskou policii tu nemají. Nejspíš by jí

²Jakkoli vím, že to nebude budít u mých citelek dobrý dojem, nic s tím teď už nenadělám.

to jako cizince prominuli, jenom by si o Němcích³ pomysleli, že jsou to barbaři.

Nedlouho po nich se slabě po deváté vydávám na cestu i já. Vystoupám trochu lesem, přičemž využiji celkem vhodného světla k vyfocení pár stromů, za nedlouho potom dojdou na rozcestí s další branou a cedulí zapovídající vstup ženám, i tuto si musím vyfotit. Prvním výrazným vrcholem je potom Daifugen-dake (1780m). *Dake* znamená něco jako osamělá či jediná. U hory to obvykle znamená, že nejprve člověk musí vystoupat krpál nahoru, poté podobně prudký krpál dolů. Už cestou jsem minul docela hodně Japonců, na vrcholu je jich však mnohem víc. Je odtud pěkný rozhled, nebýt zamlženého obzoru samozřejmě. V lesích kolem roste hodně rododendronů, na jejich květ jsem tu však stále ještě skoro o měsíc dřív.

Za touto horou mne čeká lezení po skalách za pomoci řetězů a žebříků přes nespočetné množství vršků, asi po dvou hodinách toho mám už dost plné zuby. Člověk se vydrápe nahoru a hned aby prudce sklesal. Vypadá to navíc dost zrádně v tom, že všechny ty skály jsou ukryté v lese, a tak není vidět, kudy cesta povede. Místa jsou však krásné rozhledy na zpět na skalnaté srázy hory Daifugen-dake. Na odpočinek a kochání však není mnoho času, protože podle průvodce je dnešní vzdálenost dvacet kilometrů a odhad doby pochodu osm až devět hodin. Bohužel to nejde nijak zkrátit, aniž by člověk opustil hlavní hřeben, neboť teprve na konci etapy se nachází tábořiště s vodou. Jinak během dne projdu pouze kolem jediného pramínku, jde o hadičku nataženou kamsi nahoru do skály, čůrek je velmi slabý a v létě zřejmě i úplně vyschlý. Za ním je už cesta normálnější, sice stále hodně nahoru dolů, ale jinak už ne tak horolezecká. Na Misen-san (1895m) je pak nutné vystoupat na závěr asi třista padesát metrů ze sedla pod ním, to už se vleču jako šnek.

Nahoře jsem asi v půl šesté, což znamená, že odečtu-li hodinu, kterou jsem strávil obědem u chaty nedaleko pramene, strávil jsem na cestě čistého času necelých sedm a půl hodiny. Z toho plyne, že na odhady *Lonely Planet* toho moc nenaženu. Tábořiště je už skoro plné, většina stanu je pochopitelně značky *mont-bell*, což je japonská firma, která vyrábí všechno pro pobyt v přírodě. Sám od nich mám ešusy, kalhoty a jídelní hůlky. Kromě tábořiště je tu chata, tahle je extrovní, za nocleh a dvě jídla byste zaplatili osm tisíc jenů. I za tábořiště je třeba zaplatit pět set jenů. Může se zdát masťácké spát po takovýchle tábořištích, ale vzhledem k tomu, že nikde jinde nebývá voda, ani to jinde nejde. Kromě chaty a tábořiště je tu pochopitelně i svatyně, a to na samotném vrcholu, na tu se však půjdu podívat až ráno.

Po postavení stanu jdu zjistit, kde je voda a recepce chaty pro zaplacení za stanování. Ptám se nejprve pána před chatou, po krátké japonsko-anglické konverzaci se dozvím, že voda je asi jen v chatě, pramen tu nejspíš nebude. Pán si venku vaří a zřejmě tu také stanuje, i tak si však není ničím jist, asi zatím vodu

³Nebo možná o Evropanech vůbec.

Dnes si přišla do kanceláře nějaká asi sekretářka vyfotit Kobayashiho, jak sedí na židli u stolu. Zajímavé bylo, že aby ji nerušilo světlo z okna, zatáhli na tu chvíli žaluzie, čímž způsobili podle mého v té kanceláře pro focení tmu. I tak to zvládla bez blesku, nechtěl bych vidět ten šum. Sice si na to nevzala úplně mini kompakt, ale větší kompakt od sony s hodně natahovacím objektivem, ale stejně. Měli na to aspoň rozsvícené stropní osvětlení, ale to má Kobayashi zapnuté pořád, takže dost času při přemýšlení radši trávím vedle v křeslech kolem dlouhého stolu ve společné místnosti, protože tam se nesvítí a nebolí z toho teda tolik oči. Stejně mi to nejde do hlavy, podle mne, když je slunečný den a Kobayashi má stůl hned vedle okna, tak mu to přece musí stačit a nemůže ani poznat rozdíl. Jednou jsem to schválně zkusil, že když jsem se vrátil z oběda dřív, zatímco on si ještě odskočil domů, tak jsem zhasnul. On pak, když měl vlézt do té kukaně, nejprve pohlédl ke stropu, otočil se na patě a šel si rozsvítit. Je fakt, že jsem o tom četl už dřív, že Japonci si hrozně rádi přisvěcují a nikdy nemají dost světla, možná je to taky jednou z příčin, proč jich tolik nosí brýle a mají zkažený zrak.

I my jsme zase na japonštině pokročili, dnes jsme si řekli zase jiné číslovky a to, že podle toho, co počítáme, mají číslovky různou koncovku a nebo se vůbec nazývají úplně jinak, je to prostě zmatek.

Teď jsem se tak koukal ještě, co dneska vyšlo v novinách, a tohle mi přišlo docela zajímavé: *Okinawa city rips efforts to alter textbooks*. Pomínu-li tedy ještě jeden článek o autistech, který byl uveden tím, že jedna známá autista začala učit v Miyazaki v jakési zvláštní škole angličtinu. Ačkoli měla aspoň černé vlasy, modré oči jeden malý autista dlouho nemohl rozdýchat a dost ji pro ně nenáviděl a děsily ho, a zřejmě si to nenechával pro sebe. A člověk by si myslel, že nad modré oči krásnějších není a že přece nemůžou nikoho děsit. No, dobře, možná ještě zelené, ale to by toho chlapečka asi neděsilo o nic méně.

Pondělí 21. května

Ach jo, počasí mne asi nemá rádo, jakkoli v týdnu bylo hezky, o víkendu bylo hnusně, že jsem i do bazénu jel radši vlakem a dnes když už to vypadalo, že úspěšně vyfotím poslední políčko filmu, se k večeru přihnala nějaká vysoká oblačnost. Při dobíhání jsem málem šlápl na nějakého hada, muselo to být o milimetry a došlo mi to až po pár krocích, byl trochu do zelena a nehýbal se, buď byl vylekaný, nebo mu byla zima, protože slunce bylo za tou oblačností, odhadl jsem to na nějakou užovku. Když jsem se tam pak vrátil s foťákem, tak už byl pryč. Ale i tak jsem zajel do Tsurugi a cestou vyfotil pár azalek i bez světla, protože už se mi na vyvolání nechtělo čekat, navíc to tomu přecitlivělému filmu ani nesvědčí, být tak dlouho při pokojové teplotě.

Minulý týden byl mimochodem Kobayashi od středy do neděle v Kjótu na nějaké konferenci. Vyhlášovali ho tam za nejlepší článek, který prý napsal v ja-

zeptat se skupinky na zastávce na protější straně silnice, jestli nechtějí jet s ním, myslím, že pak do něj skutečně nastoupili. Silnice vede hlubokým údolím podle řeky a dvou přehrad. Projíždí řadou tunelů, na jednom místě je tunel do spirály, tak silnice podjíždí sama sebe. Ještě na jednom místě je nutné přestoupit než se dostanu na vlak.

Cesta zpět je celkem nezáživná, ale naštěstí mi všechno pěkně navazuje. V Kjótu si samozřejmě nestihnu koupit žádnou rezervaci, a tak první hodinu pak postávám v chodbice, nic netuše jsem si vybral místo hned vedle kuřáckého vagonu, což je teda fakt síla. Za Tsurugou se ale vlak vyprazdňuje, a tak si můžu i sednout. V Kanazawě jsem asi v deset večer, a proto pak musím dlouho čekat na tramvaj do Tsurugi a odtud musím jít pěšky, poněvadž JAISTový autobus už takhle pozdě nejede.

Neděle 6. května

Dnes celý den prší, tak jsem rád, že už jsem zpátky, aspoň si stihnu vyprat.

Sobota 12. května

Přes týden se nic zvláštního nepříhodilo, dnes jsem se vydal na cykloprojíždku do toho údolí řeky Tedorí směrem k Haku-san. V týdnu jsem si totiž našel v letáku města Haku-san, který mám již docela dlouho, že tudy vede cyklostezka a navíc je poblíž ní asi osm kilometrů za Tsurugi vodopád. Vyrazil jsem až po obědě, což bylo už trochu pozdě, protože cestou nade mnou začala přibývat oblačnost. Trochu slunečného svitu jsem tak u vodopádu stihl jen taktak. Cyklostezka vede po trase, kterou kdysi jezdil vlak, což připomíná hlavně most na jednom místě. Nijak překvapivě, v cyklisticky vyspělé zemi, kola mají cestu oddělenou od silnice a dobře značenou, což je možné jen pochválit. Cestou jsou pěkné výhledy na dosud zasněženou Haku-san. I kaňon řeky, který u vodopádu začíná a kterým potom ještě asi osm kilometrů Tedorí teče, je moc pěkný. Kolem něj jsou vysoké skály, zřejmě se tu občas jezdí i na raftech. K vodopádu vedou schůdky, voda sem pak padá ze všech stran, tak to stálo zato.

Úterý 15. května

Včera nebo snad předevečirem jsem se ve zprávách dozvěděl o učiteli, který bude v červenci slavit stovku, a tak pro něj bývalí žáci, všichni již sedmdesátníci, uspořádali hodinu v jejich bývalé škole. Oni si zase sedli do lavic, zatímco pan učitel si opět stoupl před tabuli a stále stejně čiperně vykládal něco z literatury. A kdyby mohl, ještě by si prý jednu hodinu klidně odučil.

nesháněl. Jdu tedy do chaty, kde se po chvíli doptám na nějakou zodpovědnou osobu a zaplatím jí pět stovek. Naberu si vodu a jdu vařit.

Uvařím si rýži s čímsi, abych mohl vyzkoušet své nové skládací hůlky, je to fakt úžasná věc, když k tomu navíc člověk pije japonský zelený čaj, ten dvouvrstvý kalíšek se sítkem a pokličkou je na jeho louhování opravdu vymakaný, a to vše na vrcholu japonské svaté hory, co víc si lze přát. Asi ve čtvrt na devět si jdu vyčistit do chaty zuby, uvnitř už skoro všichni spí. I ve stanech je už naprosté ticho a svítí se jen v menšině. Japonci jsou totiž vyhlášení tím, že při turistice brzy vstávají a tedy chodí brzy spát. Což má tu výhodu, že se nemusí obávat, že by na tábořišti byl nějaký hluk, když ležíte ve stanu, ani nemáte pocit, že kolem ještě někdo je. Z druhé strany dnes ráno jsem už v půl šesté zaslechl zvoneček, jak kolem prošel turista, a to musel odněkud dojít.

Pátek 4. května

I dnes ráno pár stanů zmizí, ještě než po šesté vystrčím nos ven. Je tu teda pěkná zima, ale jinak je jasno, třebaže obzor je stále zamlžený. Dojdu si vyfotit svatyni a vyčistit zuby, mezitím zmizí už i všechny ostatní stany. Když si vařím čaj k snídani, pozdraví mne zase ten kluk, co jsem se s ním potkal v Shimoichiguchi na nádraží. Na cestu se vydávám už něco po půl deváté, to už je sluníčko docela vysoko.

Za hlubším sedlem následuje výstup na nejvyšší kopec pohoří, i celého regionu Kansai, Hakken-ga-take (1915m). Na jeho vrcholu sice není žádný chrám ani svatyně, zato právě zde údajně En-no-Gyója zakopal jakési svaté spisky. I odtud by byl pěkný rozhled. Odtud již není cesta tak náročná, stále se jde krásným lesem, občas jsou výhledy na skalnaté vrcholy hřebene, či do údolí. Zastavuji se u jakési chaty, u níž je pramen, opět jde o pomalý čúrek, s vodou je to tu docela špatné. Sním si rybičky a vydám se do kopce. Kousek pod vrcholem, v nejvyšším místě stezky, potkám tři sedící Japonce, kteří tu provádějí anketu. Ptají se procházejících na to, odkud a kam jdou, jak dlouho jsou tu, jak se sem dopravili a tak. Protože anglicky neumí, nebo to aspoň nezkouší, podaří se jim ze mě vyrazit odpovědi jen na pár otázek. Tedy můj minulý i budoucí program, to že jsem sem přijel autobusem. Kromě toho mi vysvětlí, že na tábořišti, na němž chci, veden radou průvodce, dnes skončit, není voda, a proto bude lepší dojít na jiné, které je nedaleko něj. Na závěr od nich dostanu kyselý cucavý bonbónek a dostal bych i kopii mapy, nebýt toho, že již mám originál. To už jsem si všiml cestou nahoru a potom i cestou dolů nad Zenki sloupu se solárním panelem nahoře. Asi v úrovni druhého žebra zdola pak byla umístěna na sloupu krabička se dvěma čidly, zřejmě počítající kolik a v jakém směru tudy přibližně projde lidí.

Po další cestě po hřebeni prolezu dalšími skalami a začnu stoupat na závěrečný vrchol, tedy na Shaka-ga-take (1799m). Výstup je opět prudký a nejméně

stopadesátimetrový, občas jištěný řetězy, ale výsledek stojí zato. Rozhled je odtud opravdu krásný a všude kolem jsou zalesněné kopce. Škoda jen zamlženého obzoru, na fotku to není. Všichni Japonci, a je jich tu požehnaně, se tu samozřejmě fotí. Váří se tu jakási dřevěná deska vyřezaná do tvaru trička, tak se všichni fotí s ní.

Odtud sejdu dolů k tábořišti, jsem tu asi ve čtvrt na čtyři. Stojí tu zatím dva stany a u nich se poflakují dva mladíci, jeden z nich občas kouří, což není nic tak divného, protože Japonci vůbec docela rádi kouří i na horách. Původně jsem si tu chtěl uvařit a jít přespat na to tábořiště doporučené průvodcem, protože je více ve směru cesty, ale poté, co jsem si uvařil a najedl se, usoudil jsem, že nemá smysl se už někam plahočit a šel si postavit stan. Pramen je opět velmi pomalý, kolem se občas mihnou jelínci, kteří nemají z lidí větší strach, obloha se ale mezitím zatáhla, a tak se už nedá fotit vůbec, což mne trochu zlobí, jelikož jsem se těšil, že když skončím dnes brzy, budu mít čas na pár podvečerních fotek. Než dojím, tábořiště se začíná plnit, plošina na stan mi ale ještě nějaká zbyde.

Když se už začíná šejt a sedím s čajem před stanem, sejde sem i skupinka čtyř anglicky hovořících cizinců, tři kluci a jedna holka. Zajímavé bylo, že ta holka měla malý stan pro sebe a kluci velký stan pro všechny tři. Nedlouho před západem slunce se kolem něj na pár minut roztrhají mraky, a tak se ještě projdu na hranu svahu, odkud je výhled k západu do údolí. Světlo ale pochopitelně netrvá dlouho.

Sobota 5. května

V noci sem tam sprchlo a ráno je kolem mlha. Vstanu asi v šest, a tak se mi podaří odejít už před osmou, to už jsou pochopitelně všichni Japonci pryč. Ještě před tím mne přijde pozdravit jeden z těch Američanů, jmenuje se Justin a učí v Kjótu angličtinu. Nějak mi připadá, že mladí Američané se vůbec v Japonsku věnují hlavně učení angličtiny. Američané jsou prý všichni čtyři, je tady dva měsíce a za rok se plánuje vracet domů po sibiřské magistrále a Evropu s odletem z Londýna. Sejdu pak nejprve po úbočí do toho tábořiště doporučeného průvodcem, kde je chrámek, chatka a Japonec, který mi radí, že kus dál pod skálou je pramínek a opravdu je tomu tak, ale možná včera ještě netekl, i teď je velmi slabý.

Odtud ještě vystoupám trochu do kopce k rozcestí, odkud vede odbočka k vrcholku na bočním hřebeni, Dainichi-dake, kam se bez batohu projdu. Opět se tam leze dost po skále za pomoci řetězů, nahoře je malá soška Buddhy a krásný rozhled na skalnaté stěny Shaka-ga-take. Stále je však zamlženo. Následuje opruzující několika kilometrový sestup. Občas se jde mezi přerostlou bambusovou trávou, často po dřevěných schůdkách a nedaleko suchého kamenitého koryta. Cestou je atrakce v podobě kamene, který vypadá jako skalní okno bez vršku. Předcházím některé Japonce, kteří tábořili na stejném místě jako já a s nimiž se budu míjet až

k autobusové zastávce. Les se pomalu mění v cedrovou monokulturu, až nakonec s koleny pěkně vytřesenými dojdou k Zenki, což je osada, kde je bývalo asi 20 *shukubó*, čili chrámových ubytoven, nějaká jsou ještě funkční, po spoustě jiných tu zbyly základy. Jde prostě o pár chat a chatiček.

Odtud už se jde po silnici, na jednom místě se vykoupu v řece, která je křišťálově čistá i studená a teče krásným údolím. Inspirují mne k tomu dva Japonci, kteří s tím právě skončili. Původně jsem chtěl podobnou očistu nechat na později, ale udělal jsem dobře, protože tohle bylo asi poslední místo, kde se dalo snadno slézt k vodě. Po pár kilometrech projdu asi třemi krátkými tunely a jsem u vyhlídky na obří vodopád, jmenuje se Fudónanaeno-taki, má asi sedm stupňů a vypadá opravdu krásně. Na ten jsem se těšil celou dobu, protože jsem ještě nezkusil ND filtr, který jsem si pořídil v Ósace, počasí je však nevalné a focení moc nepřeje, tak nakonec kdoví, co z toho bude. Z toho důvodu si ani neudělám odbočku pod ten vodopád, protože bych tam stejně moc nevyfotil, navíc by tam podle mne ani nebylo vidět o mnoho víc než odtud z dálky.

Odtud je to už naprostý opruz, asi hodina a půl podle řeky a potom podle přehrad, docela spěchám, protože nevím, jak odtud jezdí autobusy, podle průvodce to vypadá, že snad jen poránu, což by bylo hloupé, protože to bych tu musel přespat ještě do zítřka nebo zkusit stopovat. To, že stejným směrem míří i hromada japonských turistů, mne trochu uklidňuje. Právě tato nejistota s dopravou nazpět a to, že zítra budou všude návaly, protože se budou Japonci vracet po svátcích domů, mne vedlo k tomu, že jsem radši vyrazil už ve středu a vracím se dnes.

Na zastávce jsou zatím jen kluk s holkou. Pohledem na jízdní řád zjistím, že nic nezjistím, a tak se odhodlám zapříst s nimi prakticky zaměřený rozhovor. S angličtinou neuspěji, pohled toho kluka na holku s tázavým „wakaru” mne přesvědčí, abych to skusil s japonštinou. Podaří se mi celkem bez problémů zjistit, že se dostanu na vlak a že autobus jede za necelé dvě hodiny ve tři, teď je asi dvacet minut po jedné. Oni tam prý míří taky. Tím jsem se ujistil, že jsem se z japonštiny naučil vše, co k životu potřebuji a vše ostatní bude navíc. Než sem autobus přijede, sejdu sem všichni ti Japonci, které jsem předešel i někteří, které jsem neviděl. Některé tváře jsem potkával i více dní. Nakonec sem sejde i ten kluk, s nímž jsem se potkal na začátku v Shimoichiguchi a úplně na závěr i ti čtyři Američané, ti prý mají v nějaké vesnici auto, potřebují se dostat jen k němu. Většina Japonců je opravdu starších, myslím, že určitě přes čtyřicet, ale několika pánům bych hádal i přes padesát, ba šedesát. Ti nejstarší dva mají tvídové pumpky, což mne zaujalo.

Začínám si myslet, že se do toho autobusu nemůžeme vejít, protože tady jezdí jen takové menší. Před třetí se začneme stavět do fronty, přičemž je respektováno pořadí v jakém jsme sešli, díky čemuž mám naději, že tu nezůstanu trčet. Nakonec ale přijedou ty autobusy tři, dva sice jedou asi trochu jinam, ale poskládáme se do nich pohodlně. Ony se pak i po cestu synchronizují a občas spolu ti řidiči prohodí slovo či na sebe počkají. Na jedné zastávce dokonce jeden řidič vystoupí a běží